

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ ЗВО

У наданій статті розглядається необхідність всебічного упровадження у сучасний процес навчання проблемного методу, активних та інтерактивних методів навчання в умовах диференційованого підходу з метою спонукання студентів до активної розумової та практичної діяльності, розвитку їх критичного мислення у процесі вирішення творчих, проблемних завдань.

Ключові слова: *проблемно-пошукові методи, інноваційні технології, особистісний потенціал, предметно-фахові компетентності.*

The paper discusses the need for overall introduction a problem-oriented approach to the modern process of teaching, as well as active and interactive teaching methods in the differentiated approach medium to encourage students to active mental and practical activity, the development of their critical thinking in the process of solving creative, problematic tasks.

Keywords: *problem-research methods, advanced techniques, personal potential, profession-oriented competences.*

В представленной статье рассматривается необходимость всестороннего внедрения в современную педагогику проблемного метода, активных и интерактивных методов обучения в условиях дифференцированного подхода с целью побуждать студентов к активной умственной и практической деятельности, развития их критического мышления в процессе решения творческих, проблемных заданий.

Ключевые слова: *проблемно-поисковые методы, инновационные технологии, личностный потенциал, профессиональные компетентности*

Постановка проблеми. На сьогодні проблема інтенсифікації навчального процесу не може залишатися поза увагою викладачів ЗВО України. За роки незалежності вітчизняною педагогікою накопичено значний досвід у використанні дієвих форм і моделей диференційованого навчання. Застосування найбільш продуктивних їх елементів надає змогу викладачам генерувати й упроваджувати інноваційні технології навчання, що уможливають вияв активності суб'єкта навчання як індивідуальної якості особистості.

Теоретичне обґрунтування умов вибору оптимальних методів навчання знаходимо в роботах М. Кляп [3], В. Оконя [6], І. Підласого [7], В. Сітарова [8], Т. Туркот [9], І. Харламова [10] та ін.

Метою дослідження є обґрунтування закономірності всебічного упровадження у сучасний процес навчання проблемного методу, активних та інтерактивних методів навчання в умовах диференційованого підходу з метою спонукання студентів до активної розумової та практичної діяльності, розвитку їх критичного мислення у процесі вирішення творчих, проблемних завдань.

Згідно з теорією діяльності Л. Виготського [2], активність студентів у навчальному процесі стимулюється зміною змісту і форм навчання. Перехід на інтенсивні методи і технології організації навчального процесу сприяє більш ефективному засвоєнню знань та формуванню індивідуального досвіду.

Для вищої школи визначальним має бути формування у студентів системного підходу до аналізу професійних завдань, стратегічного мислення,

здатності до соціальної мобільності, прагнення до самонавчання, самовиховання та самовдосконалення впродовж усього активного трудового життя [3, с. 46].

Сучасна практика навчання у вітчизняних закладах вищої освіти одним із пріоритетних шляхів підвищення ефективності навчального процесу вбачає реалізацію механізмів диференціації.

Диференціація – шлях гуманізації освіти. Диференційоване навчання – це така організація навчально-виховного процесу, за якої створюються умови, що дають змогу кожному суб'єкту навчання розкрити всі свої потенційні навчальні можливості [5, с. 334].

Диференціація навчання, основою якої є демократизація та гуманізація педагогічних відносин, визначає необхідність створення умов, які б сприяли співпраці викладача зі студентами, у процесі якої має розвиватися особистісний потенціал останніх.

Інтенсивність та цілісність навчального процесу у сучасних закладах вищої освіти залежить від обґрунтованого використання дидактичних форм, методів і засобів навчання у процесі діалогічної взаємодії зі студентами.

«Метод» у найбільш широкому трактуванні – це спосіб досягнення цілі, тобто сукупність прийомів і операцій, що використовуються для досягнення цілі» [1, с. 41].

«Метод навчання – це апробована й систематично функціонуюча структура діяльності вчителів й учнів, що усвідомлено реалізується з метою здійснення запрограмованих змін в особистості учнів» [6, с. 262]. Практично в усіх дефініціях, що визначають сутність методів навчання, визначальним чинником науковці вважають плідну взаємодію педагога й учнів (студентів).

У структурі методів виділяють об'єктивну та суб'єктивну частини. *Об'єктивна* частина методу визначається постійними положеннями, які обов'язково наявні у будь-якому методі незалежно від того, хто з педагогів його використовує. У цій частині відображаються загальні для всіх дидактичні положення, вимоги законів, закономірностей, принципів, правил та постійні компоненти цілей і змісту навчальної діяльності. *Суб'єктивна* частина методу обумовлена особистістю педагога, індивідуально-психологічними особливостями суб'єктів навчання, конкретними обставинами [4].

У процесі застосування проблемного методу, активних та інтерактивних методів навчання створюються сприятливі умови для вирішення студентами творчих, проблемних завдань, що спонукає їх до активної розумової та практичної діяльності, розвиває критичне мислення. Приймаючи активну участь у проведенні рольових ігор, дискусій, мозкового штурму, методу проектів студенти моделюють та програють певні ситуації, пов'язані з майбутньою професійною діяльністю.

Дослідження американських та європейських науковців підтверджують, що інтерактивні методи навчання сприяють збільшенню частки засвоєння навчального матеріалу, бо впливають не лише на свідомість студента, а й на його почуття і волю, а саме: робота в дискусійних групах – отриманих 50%, практика через дію – 75%, навчання інших і застосування знань – 90% засвоєння [9, с. 287].

Коллективна діяльність та дискусійна форма обговорення й розв'язання поставлених проблем є тим ключовим моментом активного навчання, який сприяє формуванню комунікативної компетентності студентів, що особливо важливо для майбутніх фахівців. В основі впровадження методів активного навчання лежить перехід від програмованих форм навчання й методів організації практичних і

семінарських занять у закладах вищої освіти до дослідницьких, проблемних, розвивальних. До складу активних методів навчання включають проблемно-пошукові методи, ігрові методи. Досвід професійної освіти доводить, що застосування активних методів навчання дозволяє не тільки формувати предметно-фахові, комунікативні та мотиваційні компетентності студентів, але й створює дидактичні і психологічні умови для розвитку системного мислення, концентрації уваги, швидкості запам'ятовування. Їх упровадження на кожному із рівнів навченості буде диференціюватися у залежності від ступеня складності розв'язання навчальних завдань, покладених в їх основу.

Питанням, що потребує більш глибокого вивчення залишається залежність ефективності упровадження проблемного методу, активних та інтерактивних методів навчання за умови диференційованого підходу від урахування результатів проведеної діагностики стосовно індивідуально-психологічних особливостей майбутніх фахівці задля подальшої розробки та упровадження засобів управління навчально-пізнавальним процесом та застосування спеціальних умов і технологій навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабанский Ю. К. Оптимизация процесса обучения / Юрий Константинович Бабанский. – М. : Педагогика, 1989. – 141 с.
2. Выготский Л. С. Лекции по психологии / Лев Семенович Выготский. – СПб. : Союз, 1997. – 143 с.
3. Кляп М. Інноваційні методи навчання у ВНЗ як інструмент інтернаціоналізації вищої освіти України / М. Кляп // Вища освіта України. – 2015. – № 4. – С. 45–53.
4. Кукушин В. С. Теория и методика обучения : [учеб. пособие] / Вадим Сергеевич Кукушин. – Ростов-н/Д. : Феникс, 2005. – 474, [1] с.
5. Малафіїк І. В. Дидактика : [навчальний посібник] / Іван Васильович Малафіїк. – К. : Кондор, 2005. – 397 с.
6. Оконь Винценты Введение в общую дидактику/ Винценты Оконь; [пер. с пол. Л. Г. Кашкурович, Н. Г. Горин]. – М. : «Высшая школа», 1990. –382 с.
7. Подласый И. П. Педагогика. Новый курс. : учеб. [для высш. учеб. заведений]: В 2 кн. / Иван Павлович Подласый. – М. : Владос, 1999 – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.
8. Ситаров В. А. Дидактика: Учеб. пособие [для студ. высш. пед. учеб. заведений] / Вячеслав Алексеевич Ситаров. – М. : Издательский центр«Академия», 2004 – 368 с.
9. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Тетяна Іванівна Туркот. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.
10. Харламов В. Ф. Педагогика / Иван Федорович Харламов. – М. : Гардерики, 1999. – 520 с.